

Εξερευνώντας την Αστική Οικονομία και τις Υποδομές

Οικονομική ανάπτυξη και βιωσιμότητα μέσω ολοκληρωμένης
διαχείρισης πόλεων

Διάλεξη 1η

Δρ. Άγγελος Παπαβασιλείου

ΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σκοπός και Μαθησιακοί Στόχοι του Μαθήματος

Κατανόηση και ανάλυση της αστικής οικονομίας
και της βιώσιμης ανάπτυξης

Εισαγωγή Στις Βασικές Αρχές Της **Αστικής Οικονομίας** Και Τον Ρόλο
Των Υποδομών Στην Ανάπτυξη Πόλεων

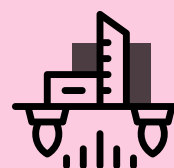
Ανάλυση Διεθνών Τάσεων **Αστικοποίησης** Και Των Προκλήσεων Που
Αυτές Δημιουργούν

Σύνδεση Της Αστικής Οικονομίας Με Τους **Στόχους Βιώσιμης**
Ανάπτυξης (SDGs)

Ενίσχυση Της **Κριτικής Σκέψης** Για Πολιτικές Βιώσιμων Πόλεων

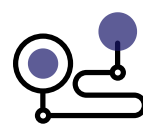
Κατανόηση Κρίσιμων Θεμάτων Για Τη Διαχείριση Σύγχρονων **Αστικών**
Συστημάτων

Τι είναι η Αστική Οικονομία

Κατανοώντας τον ρόλο των πόλεων στην οικονομική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Η **αστική οικονομία** μελετά τον ρόλο και τη λειτουργία των πόλεων ως κέντρα οικονομικής δραστηριότητας

Εξετάζει τη χωρική κατανομή δραστηριοτήτων, πληθυσμού και παραγωγής

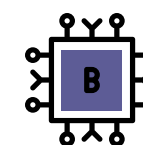
Αναλύει τις σχέσεις υποδομών, αγοράς εργασίας και παραγωγικότητας

Μελετά τη δημιουργία πλούτου, την καινοτομία και τις εξωτερικότητες από τη συγκέντρωση ανθρώπων και επιχειρήσεων

Εξετάζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με την κατανάλωση πόρων στις πόλεις

Η αστική οικονομία αποκαλύπτει τις πολύπλοκες δυναμικές των πόλεων για την οικονομική και οικολογική διαχείριση τους

Πώς οι Υποδομές Οδηγούν την Οικονομία των Πόλεων

Κατηγορίες υποδομών και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη και βιωσιμότητα των αστικών κέντρων

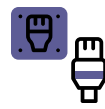
Μεταφορές: Ενισχύουν την προσβασιμότητα και την ανταγωνιστικότητα των πόλεων

Ενέργεια: Υποστηρίζει τη λειτουργία επιχειρήσεων και κατοικιών με σταθερή παροχή

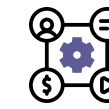
Υδρευση και Διαχείριση Απορριμμάτων: Βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και την υγεία των πολιτών

Ψηφιακά Δίκτυα: Προωθούν την έξυπνη ανάπτυξη και την καινοτομία

Συνδυασμένες βιώσιμες επενδύσεις πολλαπλασιάζουν τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη

Αποτελεσματική διαχείριση υποδομών ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα των πόλεων

Οι Πόλεις ως Κινητήριοι Μοχλοί Ανάπτυξης

Ο κρίσιμος ρόλος των αστικών κέντρων στην παγκόσμια οικονομία και το περιβάλλον

Οι πόλεις καταλαμβάνουν μόλις το **3%** της γης, αλλά παράγουν περίπου το **80%** του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Καταναλώνουν πάνω από το **70%** της παγκόσμιας ενέργειας και ευθύνονται για πάνω από το **60%** των εκπομπών CO₂.

Λειτουργούν ως κέντρα καινοτομίας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και τεχνολογίας.

Δημιουργούν οικονομικούς και κοινωνικούς κόμβους με συγκέντρωση πόρων και δραστηριοτήτων.

Αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την παγκόσμια ανάπτυξη και την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Παγκόσμιες Τάσεις Αστικοποίησης (1950–2050)

Η ραγδαία αύξηση και οι προκλήσεις των megacities στην Ασία και την Αφρική

2025
Αστικοποίηση πάνω από 60% ▪
Προβλέπεται να ξεπεράσει το 60%, με ▪
έντονη αύξηση στην Ασία και την Αφρική.

01

1950

- Αστικοποίηση στο 30%
- Το 30% του παγκόσμιου πληθυσμού ζούσε σε πόλεις.

02

03

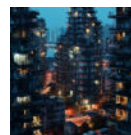
2050

- Αστικοποίηση στο 68%
- Περίπου το 68% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει σε πόλεις, με αύξηση megacities.

Megacities και η Νέα Αστική Γεωγραφία

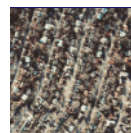
Ταχύτατη ανάπτυξη, χωρικές ανισότητες και γεωπολιτικές επιπτώσεις

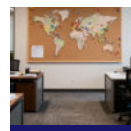
Οι megacities όπως η **Σαγκάη**, η **Μουμπάι** και το **Λάγος** αναπτύσσονται με ταχύ ρυθμό, δημιουργώντας νέα **αστικά οικοσυστήματα**.

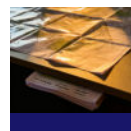
Συγκεντρώνουν **κεφάλαιο**, **ταλέντο** και **καινοτομία**, ενισχύοντας τον οικονομικό και κοινωνικό ιστό τους.

Η συγκέντρωση πόρων προκαλεί σημαντικές **χωρικές ανισότητες** που απαιτούν στοχευμένες πολιτικές για ισόρροπη ανάπτυξη.

Η αστικοποίηση μεταβάλλει τη **γεωπολιτική ισορροπία**, επηρεάζοντας τις σχέσεις μεταξύ πόλεων και χωρών.

Η κατανόηση της νέας αστικής γεωγραφίας είναι κρίσιμη για τη διαχείριση των πολλαπλών διαστάσεων της σύγχρονης πόλης.

Προκλήσεις Αστικοποίησης και Έξυπνες Πόλεις

Αντιμετωπίζοντας ανισότητες, πόρους και κοινωνικές εντάσεις με καινοτομία

Ενίσχυση **ανισοτήτων** και κοινωνικού αποκλεισμού, ιδιαίτερα σε μεγάλες πόλεις

Πίεση στους φυσικούς πόρους και τις υποδομές, με επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής

Κυκλοφοριακή συμφόρηση και αυξημένη **ατμοσφαιρική ρύπανση** λόγω αστικής ανάπτυξης

Έλλειψη επαρκούς **στέγης** και αύξηση του **κόστους ζωής**, δημιουργώντας κοινωνικές εντάσεις

Ανάγκη ανάπτυξης **έξυπνων και ανθεκτικών πόλεων** με τεχνολογίες και βιώσιμες πρακτικές

Βελτίωση της ζωής των κατοίκων και της λειτουργικότητας των αστικών περιοχών μέσω καινοτομίας

Από την Παραδοσιακή στη Βιώσιμη Αστική Οικονομία

Σύγκριση χαρακτηριστικών και στόχων για μια ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη

Παραδοσιακή Αστική Οικονομία

1. Έμφαση στην αύξηση του ΑΕΠ και την παραγωγικότητα
2. Κύριος στόχος η οικονομική μεγέθυνση
3. Περιορισμένη εστίαση σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα
4. Υποδομές βασισμένες σε συμβατικές τεχνολογίες
5. Μικρή ή καθόλου ενσωμάτωση κοινωνικής ένταξης

Βιώσιμη Αστική Οικονομία

1. Προσανατολισμός στην ευημερία, ανθεκτικότητα και ποιότητα ζωής
2. Υιοθέτηση πράσινων υποδομών και κυκλικής οικονομίας
3. Αποδοτική χρήση πόρων με σεβασμό στο περιβάλλον
4. Ενσωμάτωση κοινωνικής ένταξης για δίκαιη κατανομή οφελών
5. Συνδυασμός οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών πολιτικών

Αστική Οικονομία και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Πώς οι πόλεις ενισχύουν την οικονομία και προάγουν τη βιωσιμότητα μέσω των SDGs 8, 9, 11 και 13

Η αστική οικονομία συμβάλλει στην επίτευξη του **SDG 8** για αξιοπρεπή εργασία και οικονομική ανάπτυξη.

Ο **SDG 9** προωθεί την καινοτομία και βιώσιμες υποδομές μέσα στις πόλεις.

Οι πόλεις οδηγούν τον **SDG 11**, εστιάζοντας σε βιώσιμες πόλεις και κοινότητες.

Η δράση κατά της κλιματικής αλλαγής μέσω του **SDG 13** είναι κρίσιμη στις αστικές πολιτικές.

Οι πόλεις συγκεντρώνουν πληθυσμό και δραστηριότητες που επηρεάζουν οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πεδίο.

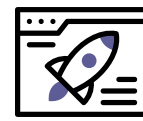
Η συνεκτική ενσωμάτωση των SDGs στις αστικές πολιτικές ενισχύει τη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα των πόλεων.

SDGs: Δείκτες και Πολιτικές για Βιώσιμες Πόλεις

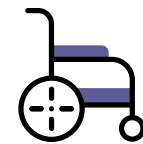
Μετρήσεις προόδου και εφαρμογές πολιτικών σε αστικό επίπεδο

Ο SDG 8 αξιολογεί τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω αστικών έργων.

Ο SDG 9 εστιάζει σε επενδύσεις σε έξυπνα δίκτυα και καινοτομία.

Ο SDG 11 αφορά την προσβασιμότητα σε στέγη και βιώσιμη κινητικότητα.

Ο SDG 13 μετρά τις εκπομπές CO₂ ανά κάτοικο και ενισχύει στρατηγικές ανθεκτικότητας.

Πολιτικές βιώσιμης κινητικότητας, ενεργειακής αποδοτικότητας και κοινωνικής ένταξης ενισχύουν την αστική βιωσιμότητα.

Κατευθύνσεις Πολιτικής για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Διεθνείς πρωτοβουλίες και τοπικές
στρατηγικές για ανθεκτικές πόλεις

Βασίζονται στο **European Green Deal** για κλιματική ουδετερότητα και στη **New Urban Agenda** του UN-Habitat για ολοκληρωμένη ανάπτυξη

Ενσωματώνουν τους **Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs)** σε τοπικές πολιτικές μέσω πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

Προωθούν την ενεργή συμμετοχή των πολιτών για βιώσιμη και ανθεκτική αστική ζωή

Συνδυάζουν δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε **πράσινες υποδομές** για βελτίωση ποιότητας ζωής και ανθεκτικότητας

Διαμορφώνουν πόλεις που ανταποκρίνονται στις προκλήσεις του μέλλοντος με ισορροπημένη ανάπτυξη και περιβαλλοντική ευθύνη

Κοπεγχάγη: Πρωτοπόρος στην Ενεργειακή Ουδετερότητα

Ολοκληρωμένη προσέγγιση σε βιώσιμες υποδομές και ενεργειακή αποδοτικότητα για ανθεκτικές πόλεις

01 Σημαντικές επενδύσεις σε βιώσιμες μεταφορές: ποδήλατο και δημόσιο δίκτυο

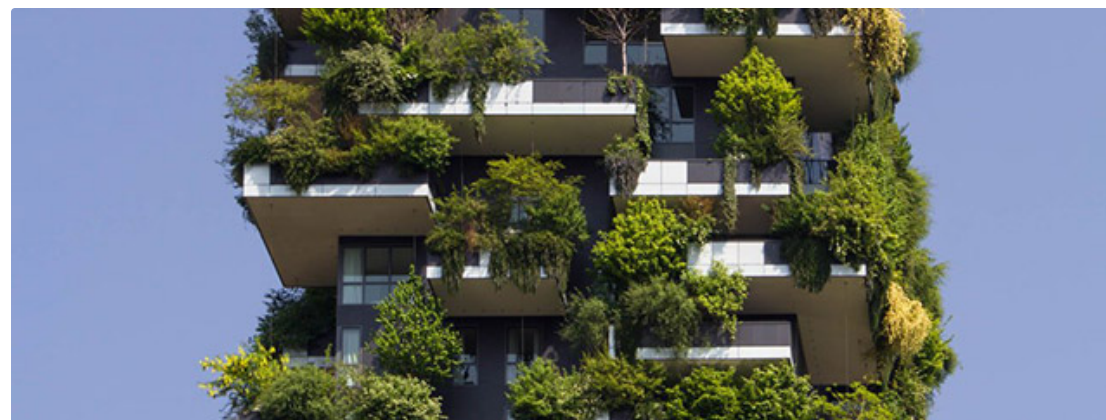
02 Προώθηση ενεργειακής αποδοτικότητας σε κτίρια

03 Ενθάρρυνση συμμετοχής πολιτών μέσω ψηφιακών υπηρεσιών

04 Οικονομικά και κοινωνικά οφέλη: μείωση εκπομπών και βελτίωση ποιότητας ζωής

05 Παράδειγμα ολοκληρωμένης πολιτικής για ανθεκτικές και βιώσιμες πόλεις

Case Study:

Βαρκελώνη & Αθήνα

Σύγκριση στρατηγικών και αποτελεσμάτων για βιώσιμη αστική ανάπτυξη

Βαρκελώνη

- Εφαρμογή στρατηγικής Smart City με επίκεντρο τα **open data** και την καινοτομία
- Βελτίωση υπηρεσιών και αύξηση της συμμετοχής των πολιτών
- Έμφαση στην ψηφιακή διακυβέρνηση και τεχνολογικές λύσεις

Vs

Αθήνα

- Ανάπτυξη του προγράμματος **Resilient Athens** με στόχο ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα
- Εστίαση σε κοινωνικές και περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες
- Διαχείριση κρίσεων και προσαρμογή σε περιβαλλοντικές προκλήσεις

Αναβάθμιση Κόμβου Μεταφορών: Βήματα για Βιώσιμη Ανάπτυξη

Οδηγός αξιολόγησης και σχεδιασμού με έμφαση στους SDGs

01

Αξιολόγηση Οφελών

Εκτίμηση οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών ωφελειών, όπως μείωση χρόνων μετακίνησης και εκπομπών ρύπων.

02

Ορισμός Δεικτών SDGs

Επιλογή δεικτών που μετρούν κινητικότητα, ποιότητα αέρα και κοινωνική ένταξη για την παρακολούθηση της προόδου.

03

Ανάλυση Trade-offs

Ισορροπία κόστους, περιβαλλοντικών ορίων και κοινωνικών αναγκών για βιώσιμη και αποδοτική αναβάθμιση.

04

Πρόταση Πολιτικής

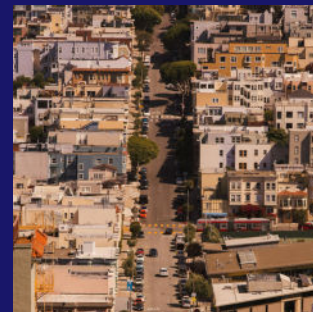
Σύνταξη σύντομης πρότασης πολιτικής που ενσωματώνει τους παραπάνω παράγοντες για αποτελεσματική υλοποίηση.

Trade-offs & Προβληματισμοί στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

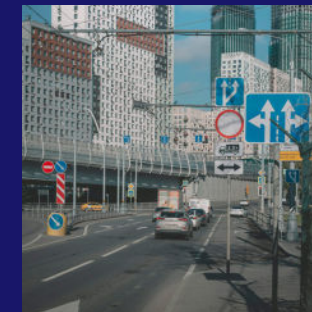
Ισορροπώντας συγκρουόμενους στόχους για ανθεκτικές πόλεις

Ισορροπία μεταξύ **ανάπτυξης** και **περιβαλλοντικών ορίων**

Σύγκρουση ανάμεσα σε **επενδύσεις** και **κοινωνική ένταξη**

Αντιπαράθεση **καινοτομίας** και **ισότητας πρόσβασης**

Πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνουν υπόψη **πολλαπλές διαστάσεις** και **ενδιαφερόμενους φορείς**

Κατανόηση και διαχείριση συγκρούσεων για **βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις** που **εξυπηρετούν όλους τους κατοίκους**

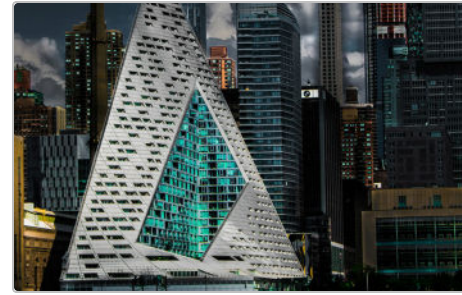
Καίρια Ερωτήματα για Κριτική Σκέψη

Εξερευνώντας πολύπλοκα αστικά θέματα μέσα
από στοχευμένες συζητήσεις

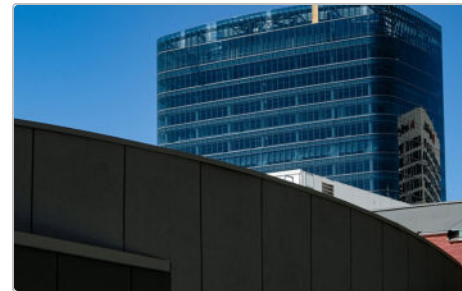
- 01 Γιατί οι πόλεις παράγουν δυσανάλογα μεγάλο ποσοστό του **ΑΕΠ**;
- 02 Πώς η ποιότητα των **υποδομών** επηρεάζει τις κοινωνικές ανισότητες;
- 03 Ποιος είναι ο ρεαλιστικός ρόλος των πιστοποιήσεων **LEED, BREEAM και Envision** στην αστική βιωσιμότητα;
- 04 Πώς μπορεί να μετρηθεί η «ευημερία» μιας πόλης πέρα από το **ΑΕΠ**;
- 05 Αυτά τα ερωτήματα ενισχύουν την **κριτική σκέψη** και βαθύτερη κατανόηση σύνθετων αστικών ζητημάτων.

Συμπεράσματα

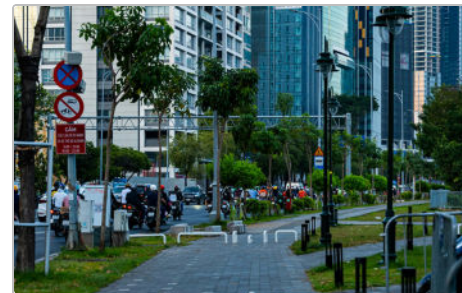
Η Αστική Οικονομία ως Κλειδί για Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η αστική οικονομία αποτελεί κρίσιμο πεδίο για την επίτευξη **βιώσιμης ανάπτυξης** μέσω καινοτομίας και κοινωνικών αλλαγών

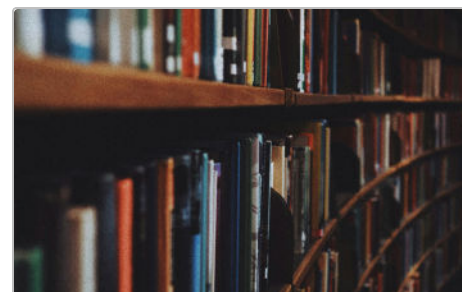
Οι πόλεις λειτουργούν ως κέντρα παραγωγής, καινοτομίας και κοινωνικής δυναμικής

Οι υποδομές πρέπει να σχεδιάζονται με ολοκληρωμένη προσέγγιση, ενσωματώνοντας οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις

Επόμενο βήμα: ανάλυση υποδομών στην πόλη από τους φοιτητές, με έμφαση στην πρακτική εφαρμογή των εννοιών

Παρέχεται ενδεικτική βιβλιογραφία και πηγές για εμβάθυνση και ανάπτυξη κριτικής κατανόησης